

111
 ובהו יובל¹² מה שדוקא אחרי שנימוץ אבדס נעשה צאב המון גויים. כי הנה ענין אב המון גויים הוא שהוא בבחי' אב ומושלף ושלטן עליהם. ולפני המיירה, מניין שהיתה המשכה החסד שלמעלה ונשמות הגבוהות גם צנוים, צא"ה. לפי זה ה' זאבדים שלמעלה עליהם כ"כ. ודוקא כשנימוץ אבדים, ונמדה העליה מן הברית, שהוא בחי' וסוד, היינו שאין אור"ה מקבלים יותר מחסד שלמעלה כמו ישראל, או דוקא נפעל ענין אב המון גויים, שאברהם היה בבחי' אב ושולט ומושלף עליהם.

מירת אברהם הי' ענין נשמות הגבוהות והמשכה החסד שלמעלה גם באור"ה וכו'.

והנה יש ערך פירושו בענין אב המון גויים, שהוא אב צנור¹⁴, וגם ענין זה (ענין הגירות) נעשה ע"י המירה. ומבאר בזה בהמאמר¹⁶, דהנה נה"צ' לפני המירה, היו יורדים נשמות גבוהות גם צא"ה ע"כ כנ"ץ, ומטעם זה, לא הי' ענין הגירות לפני מירת אברהם, כי מניין שגם באור"ה היו נשמות הגבוהות, לפי זה ה' חסם סיבה ורצון צהנגייל כו', משא"כ אחרי מירת אברהם, שנעשה לידה באור"ה ע"י הנה זה הי' סיבה שיהי' זהם רצון צהנגייל. ובהו מבאר בהמאמר¹⁶, מה שאין מוצאים הרבה גויים כי לשמעאל נולד בהמאמר¹⁶, ומה שאין מוצאים הרבה גויים כי לשמעאל נולד, וכמאמר¹⁶: אברהם יצא ממנו לשמעאל כו', וכ"ז אין מוצאים הרבה גויים מוצאים הרבה גויים ממנו לשמעאל נולד לפני ברית ה'. משא"כ לפעול יש יותר גויים, משום שנוצר אחר הברית, ולפי זה אין מוצאים בו נשמות גבוהות, אבל יש בו גויים, כי נולד אחר שנמדה העליה מן הברית, וכמאמר, כי ביצחק לקרא כד ורע"ז, ביצחק ורא כפ יצחק¹⁸.

והנה ע"י פי ה"ץ יש כבאר ענין המה. דהנה ידוע הכסף, דכ"י ירדה היא צורך עלי'. ולפי זה יש צהבקי, דמניין שע"י אהר בהרחנו מלפ העמם ורוממהו מלפ השנוות¹⁸, נעשה ענין דהפכר הכחירה והרוממות בשאר האומות, דוהו ענין של ירדה כו', א"כ מהו ענין העלי' שע"ז. וע"ם ה"ץ יש כבאר זה, כי לפני מ"ת, לפני הכחירה וכו', אין שאו היתה המשכה החסד שלמעלה גם באור"ה, וכמבאר במ"א במאמר¹⁹, דכ"י דורות היו נינונין

(12*) ראה מקומות שכתורה 2. חו"א ריש פרשתו. (13) ראה גם פרש"י ויגש מת. ת. שכת"י ורקמן תורה א" 24. (14) רמב"ם הל' בכורים פ"ג ח"ד. (16) כמקומות שכתורה 2-3. (16) סה"ם חק"ב שם ע חק"ו. ועוד. (16*) פסחים נו. א. וק"ר פל"י, ת. ספרי זכרים ג. ו. ועוד. (17) וראו כא, יב. (18) נדרים לא. א. נוסח תפלת יו"ט. (19) ראה פסחים קל"ח, א.

הנחת ה' בלתי מוגה

112
 ובהו יובל¹² מה שדוקא אחרי שנימוץ אבדס נעשה צאב המון גויים. כי הנה ענין אב המון גויים הוא שהוא בבחי' אב ומושלף ושלטן עליהם. ולפני המיירה, מניין שהיתה המשכה החסד שלמעלה ונשמות הגבוהות גם צנוים, צא"ה. לפי זה ה' זאבדים שלמעלה עליהם כ"כ. ודוקא כשנימוץ אבדים, ונמדה העליה מן הברית, שהוא בחי' וסוד, היינו שאין אור"ה מקבלים יותר מחסד שלמעלה כמו ישראל, או דוקא נפעל ענין אב המון גויים, שאברהם היה בבחי' אב ושולט ומושלף עליהם.

מירת אברהם הי' ענין נשמות הגבוהות והמשכה החסד שלמעלה גם באור"ה וכו'.

והנה יש ערך פירושו בענין אב המון גויים, שהוא אב צנור¹⁴, וגם ענין זה (ענין הגירות) נעשה ע"י המירה. ומבאר בזה בהמאמר¹⁶, דהנה נה"צ' לפני המירה, היו יורדים נשמות גבוהות גם צא"ה ע"כ כנ"ץ, ומטעם זה, לא הי' ענין הגירות לפני מירת אברהם, כי מניין שגם באור"ה היו נשמות הגבוהות, לפי זה ה' חסם סיבה ורצון צהנגייל כו', משא"כ אחרי מירת אברהם, שנעשה לידה באור"ה ע"י הנה זה הי' סיבה שיהי' זהם רצון צהנגייל. ובהו מבאר בהמאמר¹⁶, מה שאין מוצאים הרבה גויים כי לשמעאל נולד בהמאמר¹⁶, ומה שאין מוצאים הרבה גויים כי לשמעאל נולד, וכמאמר¹⁶: אברהם יצא ממנו לשמעאל נולד לפני ברית ה'. משא"כ לפעול יש יותר גויים, משום שנוצר אחר הברית, ולפי זה אין מוצאים בו נשמות גבוהות, אבל יש בו גויים, כי נולד אחר שנמדה העליה מן הברית, וכמאמר, כי ביצחק לקרא כד ורע"ז, ביצחק ורא כפ יצחק¹⁸.

והנה ע"י פי ה"ץ יש כבאר ענין המה. דהנה ידוע הכסף, דכ"י ירדה היא צורך עלי'. ולפי זה יש צהבקי, דמניין שע"י אהר בהרחנו מלפ העמם ורוממהו מלפ השנוות¹⁸, נעשה ענין דהפכר הכחירה והרוממות בשאר האומות, דוהו ענין של ירדה כו', א"כ מהו ענין העלי' שע"ז. וע"ם ה"ץ יש כבאר זה, כי לפני מ"ת, לפני הכחירה וכו', אין שאו היתה המשכה החסד שלמעלה גם באור"ה, וכמבאר במ"א במאמר¹⁹, דכ"י דורות היו נינונין

(12*) ראה מקומות שכתורה 2. חו"א ריש פרשתו. (13) ראה גם פרש"י ויגש מת. ת. שכת"י ורקמן תורה א" 24. (14) רמב"ם הל' בכורים פ"ג ח"ד. (16) כמקומות שכתורה 2-3. (16) סה"ם חק"ב שם ע חק"ו. ועוד. (16*) פסחים נו. א. וק"ר פל"י, ת. ספרי זכרים ג. ו. ועוד. (17) וראו כא, יב. (18) נדרים לא. א. נוסח תפלת יו"ט. (19) ראה פסחים קל"ח, א.

הנחת ה' בלתי מוגה

בס"ד. אור פיוס ה' פ' חיי שרה, כ"ף מר-חשוו ה'חשד"מ.

הנחת התי' בלתי מוגה

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכ"ט, ומביא בזה בער
יום ההולדת [כ"ק אדמו"ר (מורה"ש ב') ג"ע] במאמר ד"ה זה
לפני מאה שנה (תרמ"ד) [שונה דורנו ונדפס מאמר זה
פאנורוניה] דאיחא במד"ר ל' פ"י אמר שהשליטו ביצרו, היינו בזה
שה' ברך את אברהם בכל הוא שהשליטו ביצרו. ומקשה בזה, מהו
הברכה גדולה ל"כ קנבי אברהם, שנתנסה בעשרה נסיונות ועמד
בכוסם, ומתו הברכה שהשליטו ביצרו. והנה לפני שנאמר וה' ברך
את אברהם בכל, שהשליטו ביצרו, מקדים הכתוב, ואברהם זקן בא
בימים, וכיין שסדר בחורה הוא ג"כ סדר בהוראה שבדכ"ט, הרי
מוכן, וכדי להיות וה' ברך את אברהם בכל, שהשליטו ביצרו, צריך
להיות לפני זה הענין דאברהם זקן בא בימים.

ומביא בזה בהמאמר [היינו בסיום המאמר, כי גוף המאמר הוא חלק
מהמשך (המשך להמאמר שלפניו והקדמה להמאמר שלאחריו),
ורק בסיום המאמר מתרץ את הקושיא שבהחלפת המאמר]. דענין
הנסיונות הוא הסתר פנים שנומשך מעולם החיה, ואברהם שעמד בכ"ט
וקדשוהו, והמשיל שיהי' גילוי אלקות למטה, והו' שבידנו שהשליטו
על יצרו, שלא יצטרך להרחם עוד עם הצה"ר וסס"א כ"א ותבררו
ממילא היתה). יש בזה ב' שלבים, שבצדדה דעולם החיות (המתקן את
עולם החיה), יש בזה ב' העבודה דאחפכא, שמתפלג גם את הרע
אחפכא בלבד, ואח"כ באה העבודה דאחפכא. וי"ף שזהו ג"כ
לשונ, שזהו"ע שהשליטו ביצרו, העבודה דאחפכא. וזהו שזהו ג"כ
הקשר להמבואר בגוף המאמר [והגם שהמשל הוא לכאורה ענין
בפ"ע, וההחלפה והסיום הם ענין בפ"ע, וכנודע מאופן כתיבת
הדרשים ע"י רבותינו נשיאינו, שבהחלפה היו כותבים את כל ההמשך
בפ"י החלפות וסיומים (חוצי מהחלפת המאמר הראשון), ואח"כ בשעת
האמירה וסמור פה (בחדשים או בשנים שלאחר כתיבת ההמשך)
הוסיפו החלפות וסיומים להמאמרים, כדמוכח ממה שרואים בגוף כתב
יד קדשם בכמה דרושים. בפ"י מובן, שיש שייכות לקשר בין ההחלפה
וסיום להחלפת שלפני גוף המאמר], שכן מביא את ענין עליית והמשכת
המלכות (וכמבואר שם בארוכה, וכבר נדפס כנ"ל, שזהו פירסום
דדרותו¹⁸), דענין עליית המלכות (בבה"א אב"א) היא דוגמת

- (1) חיי שרה כ"ר. א. (2) מה"ם הרמ"ד ע' קסב. (3) ב"ר פנ"ט, י. (4) אבת
- פ"ה מ"ג. (6) מה"ם הרמ"ד שם ע' קסט. (6) מה"ם הרמ"ד שם ע' קספ ואילך.
- (7) ראה גם פתח ובר לחמשך וחורים חרל"א. (8) פתגם חז"ז - אנרות קדש
- אומ"ר מחור"צ כרך ב' ע' שפב.

בחסדו של הקב"ה, דחסדו קאי ע"י ו' מדות דעתיקא¹⁹ או ע"פ
דאר"ל. אבל מפני זה לא הי' בהם ענין הגירות, כי מלין שלא היו
בריתם, לא הי' נסעף בהם ענין העלי'. וע"י היצירה שנסעפה אח"כ,
ע"י הכחירה וכו', ג' נסעף בהם ענין הגירות, שזהו תכלית העלי',
שלמעה ממצבם שלפני היצירה. ועד צגרים ר"מ ור' עקיבא, דמבואר
בכמה דרושים²⁰, במעלת ר"מ ור' עקיבא (שהיו גרים), דדוקא ע"י
ידם נסעף עלין מיוחד בתורה וכמבואר בנוגע פ"ע דכיליהו אציבא
ד"ר ע"ג, וכן בנוגע פ"ר מ' אר"פ²¹ שהי' מאיר עיני חכמים בהלכה ועד
שלי כ"ט חכמים לעמוד על סוף דעתו ולמסעם ה' ר"מ ור"י הלכה
כ"ר יצ"ג, וכירושלמי²² אהא, שר' עקיבא הושיב את ר"מ לפני רשב"י
(אף שאמר פרש"י רי"ד שאני נבואר מבריים כותל).

ותו אני בריתי אתך והיית קאי המון גוים, דע"י הסרת והפרדה
הערלה מן הכרית, נעשה אברהם אבינו קאי המון גוים, אב
וקצין²⁴, ועד שזה הי' באופן גלוי, כמאמר²⁵ נשיא אלקים
אהא כחוכנו גו'. והנה אברהם הי' ראש כמוריס²⁶ וממנו נמשך אה"כ
בכא"א מירשלא, דלפניו הי' כמה שנוצרו מהוריס²⁷ אבל לא הי' ענין
גילוי ע"פ כאשר יחיו כל הענינים באמיתתם בגילוי, וכמו שאמר²⁸
וגוצה ככה ה' וראו כל בשל יחזיו. ואז יהיו כל ישראל בבחי'
בעה"ב ואב המון גוים, כל ש"ס ויהיה פה המלכות, ע"י שלפני זה
יקיים והתורה. אז אהפך אף עצמים שמה ברורה לקרוא כלם בשם ה'
לעבדו שכם אחד, ואז יקיים נכו"י יהי' הר בית ה' בראש הררים גו'
ונתרו אלו כל הנוצרים, ועד"ז לכל ארץ ישראל שתמיד עיני ה'
אפקיד בה מרשית השנה ועד אחרית שנה²⁹, ואז יהי' זה בגילוי, ע"י
שהחליה יבואו כל ישראל ויעד אחרית הקודש, בנערינו ובקונינו גו' כבנינו
וכבנותינו³⁰, דאז ילכו עצמים רבים, ואמר: לכו ונעשה אף הר ה' גו'³¹,
בנאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

- (19) ראה גם ר"ה לעושה נפלאות דיום שמי"ח ש.ו. (לעיל ע' יס ואילך)
- (20) ראה אה"ת חיי שרה (נרד ב) חמד. ב. ופ"ט. (21) סמורין פו. א. (22)
- עידוני ג. ב. (23) שם פו. ב. (24) סמורין פ"א ה"ב. (24א) ראה פרש"י
- משנתו י. י. (25) ח"ש כ"ג. ו. (26) פתיחת ראס"ח"ר ו. (27) ראה החומא
- בראשית א. ועד. (28) ראה תויא פ"י. (29) ישע"י פ. ה. (30) עובדי כוספו.
- (31) צפני ג. י. (32) ישע"י ב. ב. (33) עקב יא. יב. (34) בא י. י. (35)
- ישע"י שם. ג.

הנחת התי' בלתי מוגה